

RIKSDAGENS BANKFULLMÄKTIGES

BERÄTTELSE

FÖR ÅR 1920

TILL

RIKSDAGENS BANKUTSKOTT

HELSINGFORS 1921,
FINSKA LITTERATURSÄLLSKAPETS TRYCKERI AKTIEBOLAG

Överblick över det ekonomiska läget och Finlands Banks ställning under år 1920.

Utrikeshandeln.

Ända till slutet av år 1920 var utförseln av landets viktigaste exportartiklar, trävaror, papper och trämassa, jämförelsevis livlig, och voro de pris, som för dem erhöles, högre än under föregående år. Då importen samtidigt var underkastad kända restriktioner, blev vår handelsbalans aktiv för juli, augusti och oktober och uppvisade för de övriga av årets senare månader endast ett jämförelsevis litet importöverskott. Årets export täckte 80,3 % av importens värde, medan motsvarande procenttal för föregående år utgjorde endast 35 % och för femårsperioden 1909—1913 74,6 %.

Detta resultat ernåddes trots att importvarornas pris jämförda med de före kriget rådande voro även år 1920 högre än exportvarornas pris. Beträffande importvaror uppskattar Tullstyrelsens statistiska kontor prisen på spannmålsprodukter till $17\frac{1}{4}$ gånger, på kolonialvaror till $18\frac{1}{2}$ gånger, på beklädnadsartiklar till 11 gånger, på metaller till $15\frac{1}{3}$ gånger, på jordbruksmaskiner till $9\frac{1}{2}$ gånger samt på kreatursfoder till $10\frac{1}{2}$ gånger 1913 års pris. Av exportvarorna åter voro trävarorna 9 gånger, pappret och trämassan 14 gånger samt smöret $9\frac{1}{6}$ gånger

dyrare än år 1913. Prisnivån för de importerade varorna hade stigit 13,87 gånger, men för de exporterade varorna endast 10,53 gånger.

Av nedanstående tablå framgår såväl värdet av importen och exporten under årets olika månader som import- och exportöverskottet, allt i miljoner mark.

	Import	Export	Import- överskott (-) Export- överskott (+)
Januari	254,4	43,3	-211,1
Februari	253,8	97,7	-156,1
Mars	213,0	59,7	-153,3
April	273,7	97,8	-175,9
Maj	205,0	197,5	+ 7,5
Juni	292,9	290,8	- 2,1
Juli	338,4	355,0	+ 16,6
Augusti	313,0	438,6	+125,6
September	393,8	366,9	- 26,9
Oktober	354,0	364,8	+ 10,8
November	345,1	336,4	- 8,7
December	383,2	258,1	-125,1
Summa	3,620,3	2,906,6	-713,7

Då nödiga sifferuppgifter saknas, är det icke möjligt att i detalj utreda, huru importöverskottet täckts. Före kriget utgjorde

förutom fraktintraderna samt emigranternas penningförsändelser de inkomster, som härflöto av den ryska villabosättningen samt turisttrafiken de viktigaste faktorerna i detta hänseende. De bägge förstnämnda torde under år 1920 — med beaktande av penningens minskade värde — varit av ungefär samma betydelse som före kriget, medan åter vår export, genom att de sistnämnda inkomsterna uteblevo, icke förslog ens till betäckandet av den begränsade importen. Sålunda ökade vårt land under senaste år med flere hundra miljoner mark sin svävande skuld till utlandet, vilken redan därförinnan beräknats överstiga en miljard mark. En del av denna ökning av skuldsättningen visade sig däri, att privatbankernas skulder i finskt mynt till utlandet ökades med 225 miljoner mark.

Produktionen och konsumtionen.

Vad produktionen angår, översteg visserligen 1919 års skörd skördarna före kriget, detta på grund av den utvidgade odlingsarealen, alltså efter nedläggande av större kostnader, och tack vare den gynnsamma väderleken. Senaste års skörd däremot var mindre än skördarna före kriget. Avkastningen av boskapskötseln ökades visserligen i jämförelse med år 1919, men uppnådde icke sin förra nivå. Även industrin gick framåt, men inbragte mindre än före kriget. Handeln, som under krigsåren i form av speditiöns- och transitörörelse på Ryssland utgjorde en inkomstkälla för vårt land, har åter fått inskränka sig till ombesörjandet av importen.

Huruvida konsumtionen under kriget ökats eller minskats är svårt att avgöra. Siffrorna antyda nästan för alla områden det senare. Importen av konsumtionsartiklar har under senaste år minskats i avsevärt högre grad än importen av kapitalbildande varor, metaller och maskiner. Men uppenbarligen

är konsumtionen samt importen av konsumtionsvaror allt fortfarande större än vad inkomsterna av den minskade produktionen och exporten medgäve.

Växelkurserna.

På grund av ovananförda skäl stegrades kurserna på de utländska valutorna under året i högre grad än någonsin tidigare. Under krigsåren voro växelkurserna, med beaktande av prisnivån hos oss, jämförelsevis förmånliga, men redan år 1919 är de höga växelkursernas tid, vilket nedanstående sammanställning av noteringarna av våra viktigaste importländers valutor utvisar:

	Pund	Dollar	Riksmark	Svenska kronor
<i>Paritet</i>	25: 22	5: 18	123: 45	138: 89
1914				
Högst	29: —	5: 90	124: 80	150: —
lägst	25: 33	5: 23	123: 80	139: 30
medeltal	25: 99	5: 31	124: 15	141: 30
vid årets slut	29: —	5: 90	—	150: —
1915				
Högst	34: 30	7: 25	—	210: —
lägst	29: —	5: 90	—	150: —
medeltal	31: 29	6: 46	—	170: 77
vid årets slut	34: 30	7: 10	—	210: —
1916				
Högst	35: 50	7: 50	—	216: —
lägst	33: 50	7: —	—	192: —
medeltal	34: 30	7: 23	—	204: 96
vid årets slut	35: 25	7: 50	—	216: —
1917				
Högst	41: —	8: 60	—	360: —
lägst	30: 50	6: 50	—	193: —
medeltal	35: —	7: 44	—	235: 56
vid årets slut	30: 50	6: 50	—	195: —
1918				
Högst	47: 50	9: 90	160: —	310: —
lägst	30: 50	6: 50	100: —	195: —
medeltal	39: 40	8: 28	131: 08	262: 70
vid årets slut	42: 10	8: 85	113: —	258: —

1919				
Högst	133: 60	34: —	114: —	740: —
lägst	42: 10	8: 85	67: —	241: —
medeltal	66: 97	15: 58	85: 57	382: 97
vid årets slut	125: —	32: 80	70: —	708: —

I stort sett visade kurserna under år 1920 först en nedgång ända till mars och april samt därefter en oavbruten stegring ända till början av december, då en period av nedåtgående åter begynte under inverkan av den betydande exporten på höstsidan. Denna utveckling framgår ur nedanstående sammanställning av medelkurserna å de viktigaste myntslagen:

	Pund	Dollar	Riksmark	Svenska kr.
1920				
Januari	103: 18	27: 91	51: 52	578: 48
Februari	83: 68	24: 79	28: 21	459: 21
Mars	71: 52	19: 60	26: 88	390: 58
April	71: 37	18: 24	33: 39	396: 17
Maj	74: 66	19: 54	44: 74	409: 76
Juni	85: 44	21: 90	58: 88	470: 20
Juli	98: 34	25: 45	66: 22	553: 48
Augusti	114: 38	31: 66	68: 04	649: 49
September	113: 38	32: 30	58: 27	648: 42
Oktober	136: 51	39: 34	60: 65	772: 62
November	159: 21	46: 43	61: 47	885: 54
December	145: 36	41: 67	57: 92	812: 24
Hela året:				
Högst	180: —	51: 50	75: —	1,000: —
lägst	65: 70	17: 40	24: —	358: —
medeltal	105: 44	29: 27	51: 75	589: 53
vid årets slut	113: 75	32: 25	44: 25	641: —

Landets ekonomiska liv har således även under senaste år i hög grad fått lida av de olägenheter kännbara kursfluktuationer medföra.

Läget på penningmarknaden.

Kursstegringar söker man vanligen förebygga genom hög räntefot, vilken närmast tillämpas på centralbankens diskontranta.

Den bidrar dock på samma gång att förhindra produktionen och giver upphov åt arbetslöshet med tyåtföljande sociala svårigheter. På grund härav och i betraktande av den i utveckling stadda produktionen har Finlands Bank förfarit varsamt vid förhöjningen av sina räntesatser och på samma gång sökt genom andra medel, vilka senare skola beröras, förhindra kursernas stegring. Då i alla fall den av Finlands Bank från den 17 november 1919 tillämpade förhöjningen av räntesatserna ej medförde någon lättnad i läget på penningmarknaden, utan tvärtom efterfrågan på kredit strax i början av år 1920 snabbt begynte tilltaga, så att sedelmängden från årsskiftet till den 15 mars steg med i runt tal 110 miljoner mark, höjde Finlands Bank den 22 mars diskontsatserna samt räntesatserna för lån med 1 %, förutom för hypotekslån och kassakreditiv mot säkerhet i aktier, för vilka räntesatserna förhöjdes med 1½ % utöver de tidigare gällande.

Då kreditanspråken det oaktat oavbrutet ökades och sedelmängden åter steg med 100 miljoner mark under de sju följande månaderna, medan sedelreserven nedgick till 20 miljoner mark, höjdes Finlands Banks samtliga räntesatser den 9 november med 1 procent och voro dessa vid årets slut följande:

9 % vid diskontering av rena affärsväxlar, vilkas återstående löptid icke är längre än tre månader;

9½ % vid diskontering av växlar av samma slag, vilkas återstående löptid är längre än tre månader;

10 % vid diskontering av andra växlar, oberoende av betalningsdagen;

9½ % vid beviljandet av hypotekslån och kassakreditiv, för vilka säkerhet ställes i guld eller silver, finländska statens obligationer, Hypoteksföreningens i Finland statsgaranterade obligationer lydande på utländskt mynt, samt av utländska stater

utfärdade eller statsgaranterade obligationer;

10 % vid beviljande av hypotekslån eller kassakreditiv, för vilka ställes säkerhet i obligationer av annat slag, privatbankers depositionsbevis och inteckningar; samt

11 % vid beviljande av hypotekslån och kassakreditiv mot aktier;

varjämte inskrivningsavgiften för kassakreditiv beräknades enligt 1 procent för år.

Privatbankernas räntesatser vid inlåning, vilka i början av år 1920 i allmänhet utgjorde 5½ % på depositioner med 6 månaders uppsägningstid och 3 % på avista depositioner, höjdes från den 1 april till respektive 6 % och 4 %. I november höjde privatbankerna åter sina räntor. Den högsta depositionsränta våra storbanker tillämpat sedan den 15 november har utgjort 6½ % och räntan på löpande räkning 5 %. Utlåningsräntorna hava naturligtvis samtidigt förhöjts i avsevärd grad.

För jämförelse må här nedan angivas de viktigaste centralbankernas lägsta diskontsats, sådana dessa voro vid årsskiftet, jämte de data från vilka desamma varit gällande:

Amsterdam	1/7 1915	4,5 %
Berlin	23/12 1914	5 »
Bryssel	28/4 1920	5,5 »
Genève	21/8 1919	5 »
Kristiania	25/6 1920	7 »
Köpenhamn	16/4 1920	7 »
London	15/4 1920	7 »
Madrid	4/11 1920	6 »
Paris	8/4 1920	6 »
Tokio	18/11 1919	8 »
Stockholm	16/9 1920	7,5 »
Wien	12/4 1915	5 »
New York	1/6 1920	7 »

I jämförelse med dessa var Finlands Banks diskontranta den högsta. Så har även tidi-

gare varit fallet, ehuru skillnaden i allmänhet icke varit så stor som för närvarande.

Den utelöpande sedelstocken.

Finlands Banks utelöpande sedelstock, som vid utgången av år 1919 utgjorde 1,123,942,801 mark, minskades till en början något och utgjorde den 15 januari, då den nådde sitt minimum, 1,096,535,525 mark. Härefter begynte den snabbt ökas. I april hade den redan stigit med ungefär 150 miljoner mark. Någon tid efter ränteförhöjningen försiggick sedelstockens ökning långsammare och avstannade helt och hållet, då räntan ånyo höjdes. Den utelöpande sedelstocken uppgick då till 1,355,012,466 mark. Härefter minskades densamma åter något och utgjorde vid årsskiftet 1,341,041,560 mark.

Utlåningen.

Fördelningen på de särskilda utlåningsgrenarna av Finlands Banks inhemska kreditgivning, sådan den gestaltade sig vid utgången av varje månad år 1920, framgår av tabellen på följande sida.

Beloppet av staten till Finlands Bank försålda obligationer har under årets lopp icke nämnvärt förändrats. Dess korta förbindelser tillväxte ända till juni med sammanlagt 46,1 miljoner mark, men minskades därefter, så att de i augusti vore endast 10 miljoner och vid årets slut 8,8 miljoner mark större än vid årets början.

Däremot ökades ända till slutet av september av privatbankerna försålda obligationer av 1918 års kommunikationslån och av dem rediskonterade statsväxlar med inalles 134,1 miljoner mark. Under årets sista kvartal kan likväl en minskning konstateras.

Saldot av privatbankernas övriga rediskonter hos Finlands Bank ökades snabbt ända till mars och hade då i det närmaste för-

dubblats mot saldot vid årets början, men nedgick därefter och utgjorde i juli ungefär detsamma som vid årets början. I slutet av året ökades saldot åter.

Den kredit övriga låntagare togo i anspråk hade i stort sett samma omfattning ända till april, men ökades sedan ända till september för att åter minskas mot slutet av året.

Månad	Av staten		Av privatbankerna		Övrig långivning	Summa
	försålda obligationer ¹⁾	avgivna korta förbindelser	försålda statsobligationer	rediskonter statsens växlar		
1919						
December	86.1	342.5	57.3	51.4	192.1	729.4
1920						
Januari	86.1	357.1	56.5	45.0	181.8	726.5
Februari	86.1	363.1	60.3	41.5	213.1	764.4
Mars	86.1	352.5	71.3	53.5	279.8	843.2
April	86.0	362.4	109.3	63.5	242.6	863.8
Maj	85.7	381.2	122.3	44.0	203.1	836.3
Juni	85.7	388.6	95.8	65.2	209.2	844.5
Juli	85.7	375.8	92.3	76.0	200.5	830.3
Augusti	85.7	352.5	109.3	123.7	247.9	919.1
September	85.6	352.5	116.0	126.8	300.1	981.0
Oktober	85.6	351.3	108.5	105.0	318.0	968.4
November	85.6	351.3	108.0	61.0	291.0	897.8
December	85.5	351.3	104.5	69.7	255.3	866.3

Bankens hela inrikes utlåning ökades från årets början till slutet av september, då den var som störst, med 251,6 miljoner mark. Vid årets slut var utlåningen 136,9 miljoner större än vid början av året.

Valutan för sedelutgivning.

Arten och sammansättningen av den valuta, som utgör säkerhet för sedelutgivningen, har under år 1920 förblivit i stort sett oförändrad, såsom ur nedanstående sammanställning framgår:

	1919		1920		
	% 31/12	% 31/3	% 30/6	% 30/9	% 31/12
Metallisk kassa (och finskt silvermynt)	3,6	3,6	3,4	3,3	3,2
Korrespondenter i utlandet, bank-sedlar och kupper på utländskt mynt	6,3	6,3	5,1	8,7	13,5

¹⁾ Här ingå icke de till ett belopp av 350 milj. mark uppgående obligationerna, som staten emitterat för att förstärka Finlands Banks ställning, men däremot de av staten med återköpskyldighet åt Finlands Bank försålda ryska och tyska obligationerna, som belöpa sig till 63,9 miljoner mark. Återstoden utgöres av finska statens obligationer.

Växlar å utländskt mynt	6,8	5,1	4,5	0,7	3,9
Obligationer å utländskt mynt	14,4	14,3	13,7	13,2	12,4
Finska statsobligationer å finskt mynt och övriga statsförbindelser	68,9	70,7	73,3	74,1	67,0
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Av sedeltäckningen har sålunda regelbundet över två tredjedelar utgjorts av statens förbindelser, samtidigt med att metallkassan och fordringarna på utlandet uppgått till 8,5—16,7 % av hela sedeltäckningen.

Såsom Bankfullmäktige redan tidigare haft anledning påpeka, bör dylik sedeltäckning anses otillfredsställande. Förhållandena hava dock icke under det förflutna året möjliggjort någon förbättring i detta avseende.

Sedelutgivningsrätten — beloppet av ovan nämnda tillgångar jämte 200 miljoner mark obetäckt sedelutgivningsrätt — har under året växlat mellan 1,378,881,884 mark den 8 januari och 1,555,172,279 mark den 8 december. Den obegagnade sedelutgivningsrätten har varierat mellan 19,100,471 mark ($\frac{8}{11}$) och 146,179,753 ($\frac{15}{7}$) och utgjorde 1,28—10,07 % av hela sedelutgivningsrätten.

Finlands Banks årsvinst.

Uppgörandet av Bankens bokslut för året har skett med nödig försiktighet. Sålunda hava Bankens kontokurantfordringar hos ryska och österrikiska ombud i bokslutet upptagits med en mark för varje ombud. Likaså hava Bankens innehav av ryska, österrikiska och ungerska obligationer upptagits till ett värde av en mark för varje slag. Däremot har det icke varit nödigt att på tidigare beviljade krediter göra nämnda värda avskrivningar, utan uppgå dessa till

ett betydligt lägre belopp än det som under året influtit å lån, vilka tidigare bokförts som osäkra fordringar. På grund av växlingarna i valutakurserna nedskattades värdet av Bankens kontokurantfordringar i utlandet, och var detta delvis orsaken till att agiovinsten är jämförelsevis anspråkslös.

Till det goda årsresultatet hava främst bidragit ränteinkomsterna från Bankens ökade inrikes utlåning. Till stegringen av dessa ha även medverkat de under redogörelseåret gällande och av de rådande förhållandena betingade höga räntesatserna. Såsom andra medverkande faktor till årsvinsten må nämnas räntevkastningen av obligationerna samt som tredje räntorna på Bankens kontokurantfordringar i utlandet. Nettovinsten uppgår till Fmk. 75,079,188:77, varav till reservfonden automatiskt överförts det belopp, som under år 1920 använts till Bankens nybyggnader, eller Fmk. 2,497,498:75. Det resterande beloppet Fmk. 72,581,690:02 har krediterats vinstmedelsräkningen.

Det goda vinstresultatet har gjort det möjligt att redan nu realisera det av Riksdagen på initiativ av Bankens ledning fattade och sedermera genom lagen av den 11 juni 1920 stadfästa beslutet att höja Bankens grundfond från 25 miljoner till 100 miljoner mark.

Nämnda beslut innehåller även den bestämmelsen, att Bankens reservfond genom en årligen skeende överföring av en tredjedel av Bankens vinst bör uppbringas till ett belopp av femtio miljoner mark, värdet av Bankens fastigheter och inventarier däri icke inberäknat. Å varje riksdag ankommer att pröva, huruvida därutöver ytterligare överföring av vinstmedel till reservfonden bör äga rum.

Grundfonden har såsom redan nämnts i bokslutet upptagits med 100 miljoner mark, och uppgår reservfonden för närvarande till Fmk. 23,583,153:04, vari ingår värdet

av Bankens fastigheter och inventarier med Fmk. 5,875,866:87. Härutöver visar bokslutet vinstmedel till ett belopp av Fmk. 48,387,793:35, vilka således stå till Riksdagens förfogande. Av nämnda belopp har Riksdagen redan anvisat 41,000,000 mk. för olika ändamål i statsverkets budget för år 1921, samt därutöver för understödandet

av Aktiebolaget Städernas i Finland Hypotekskassa 3,500,000 mark. Bankfullmäktige föreslå härmed vördsamt, att Riksdagen måtte besluta,

att den odisponerade delen av 1920 års vinstmedel, Fmk. 3,887,793:35, måtte överföras till reservfonden.

Särskilda av Bankfullmäktige handlagda ärenden.

1 §.

Åtgärder beträffande valutan.

Uti sitt utlåtande till Bankutskottet av den 29 oktober 1919 över Regeringens proposition till Riksdagen angående förlängning av giltighetstiden för lagen rörande handel med valuta uttalade Bankfullmäktige sina tvivelsmål däröver, huruvida den dittills tillämpade reglementeringen av valutahandeln, vars fortsatta upprätthållande ifrågasvarande regeringsproposition avsåg, medfört åsyftad nytta. Bankfullmäktige föreslogo därför, att Regeringen i lagen rörande handeln med valuta endast måtte befullmäktigas att beträffande köp och försäljning av betalningsmedel lydande å utländskt mynt utfärda sådana bestämmelser, som ansågos vara av nöden för tillvaratagandet av det allmänna bästa. Regeringen ålåg det enligt Bankfullmäktiges uppfattning att sedan pröva, på vilket sätt landets intressen vid handeln med utländsk valuta lämpligast kunde tillvaratagas.

Den av Riksdagen godkända lagen, som utfärdades den 18 december 1919, var avfattad i överensstämmelse härmed. Med stöd av denna lag beslöt Statsrådet den 19 december att på nytt reglera handeln med

utländsk valuta och för övervakande av densamma tillsätta ett särskilt valutaråd.

Sedan Riksdagens bemyndigande förnyats genom lagen av den 30 mars och sedan Statsrådet genom beslut av samma dag förlängt deras giltighetstid, voro förenämnda bestämmelser, visserligen ändrade och kompletterade genom Statsrådets beslut av den 16 februari 1920, i gällande kraft, tills de på grund av de förändrade förhållandena på initiativ av ordföranden i Direktionen för Finlands Bank genom Statsrådets beslut av den 28 oktober 1920 i så måtto upphävdes, att firmor, vilka voro berättigade att idka handel med valuta, icke mera behövde inhämta valutarådets tillstånd till sådan affärsverksamhet. Genom Statsrådets beslut av den 12 februari 1921 indrogs valutarådet.

På sidan om den egentliga reglementeringen av valutahandeln, men i alla fall berörande denna handel voro de bestämmelser, som åsyftade anskaffandet av utländsk valuta för täckning av Finlands Banks sedelutgivning samt för tillfredsställandet av statsverkets behov. Därom bestämdes uti Statsrådets beslut av den 22 april, som tillkom på initiativ av Direktionen för Finlands Bank, att utförelse av varor ur riket finge ske endast på det villkor, att exportören

företedde bevis på att han överenskommit med Finlands Bank om valutans försäljning till Banken. Med stöd av denna bestämmelse uppgjorde Finlands Bank avtal med exportörerna om överlåtelse av i allmänhet hälften av den erhållna valutatan, medan de däremot fingo fritt försälja den andra hälften. Dessa avtal gällde till utgången av år 1920.

Den 3 augusti avgåvo Bankfullmäktige och Direktionen för Finlands Bank ett gemensamt utlåtande över de till Statsrådet inlämnade förslagen beträffande valutahandelns frigivning samt det totala eller partiella upphävandet av importens och exportens reglementering.

I detta utlåtande påpekades inledningsvis, att en reglementering av exceptionell natur medför avsevärda olägenheter, t. o. m. skador, för näringslivet och att densamma bör upphävas så snart detta kan ske utan att förorsaka än större skador för landet i dess helhet. Enligt Bankfullmäktiges och Direktionens åsikt var denna tidpunkt dock icke ännu inne. Till stöd för denna åsikt anfördes i utlåtandet främst, att i ett flertal främmande länder, med vilka Finland står i handelsförbindelse, såväl valutahandeln som importen och exporten, ja, t. o. m. konsumtionen var underkastad reglementering. Vidare framhölls att för förhindrandet av nedgång eller fluktuationer i kursen på finsk valuta det vore av nöden att begränsa importen av sådana varor, vilka icke äro nödvändiga för produktionen inom landet, att erfarenheterna från år 1919 talade emot en fri ekonomisk politik, att den utrikespolitiska situationen hade blivit allt oklarare och att omsvängningar i den ekonomiska politiken skulle rubba utlandets förtroende till oss.

Angående regleringen av valutahandeln framfördes i utlåtandet den åsikten, att man icke ännu borde frångå reglementeringsprincipen. Vad särskilt exportörernas

skyldighet att överlåta utländsk valuta åt Finlands Bank angick, ansågs även den vara befogad på grund av de rådande förhållandena, enär såväl det allmänna läget på Finlands viktigaste exportmarknader som pris- och kursförhållandena voro exceptionellt förmånliga för exporten.

Rörande reglementeringen av importen föreslogs i utlåtandet, att importen av mindre viktiga konsumtionsvaror allt fortfarande skulle strängt begränsas, medan däremot importen av nödvändiga livsmedel och viktigare råämnen samt av de flesta produktionsmedel skulle givas fri.

Beträffande exporten uppställdes frihet från reglementering som allmän princip, från vilken endast en del avvikelser föreslogs.

Den 6 augusti beslöt Statsrådet att lämna utan avseende förslagen att bestämmelserna rörande reglementeringen av handeln med valuta omedelbart måtte upphävas. Reglementeringen av importen och exporten upptogs samtidigt till behandling, och ansåg Statsrådet skäl föreligga att underkasta bestämmelserna rörande densamma förnyad granskning samt gav i uppdrag åt Handels- och Industriministeriet att förbereda ett förslag i denna fråga.

Den Ekonomiska kommission, som tillsattes den 22 oktober, ställde sig uti det utlåtande densamma på anhållan av Handels- och Industriministeriet avgav om regleringen av importen och exporten, på i huvudsak samma ståndpunkt som Bankfullmäktige i sitt här ovan refererade utlåtande.

I Ekonomiska kommissionens utlåtande föreslogs, att exporten, med undantag av spannmåls- och sockerexporten, skulle frigivas, och att importen likaledes, med undantag av importen av vissa på en särskild »förbudslista» upptagna lyxvaror samt vete, socker, kaffe och tobak, för vilka importen särskilt komme att ordnas, skulle förklaras fri. Vetemjöl,

socker och kaffe borde enligt förslaget anskaffas genom statens försorg och underkastas ransonering. Vidare föreslogs beviljandet av importlicenser på tobak för år 1921 för en kvantitet av 2 miljoner kilo. Ytterligare föreslogs, att sedan regeringen erhållit rättighet att provisoriskt höja tullavgifterna för de på »förbudslista» upptagna varorna, till prövning skulle upptagas, huruvida dessa varor, med undantag av vete, socker, kaffe och tobak, kunde få fritt importeras till landet, åsatta tillräckligt höga tullar.

Statsrådets beslut av den 3 februari 1921 om frigivandet av handeln överensstämde i princip med Ekonomiska kommissionens förslag, men avvek från detsamma huvudsakligen däri, att socker-, vete- och risgrynransonerna samt importmängden av tobak betydligt överstego de föreslagna, att handeln med kaffe h. o. h. frigavs samt att även importen av lyxvaror skulle frigives, så snart dem kunde åsättas förhöjda tullar.

Det åt regeringen lämnade bemyndigandet att begränsa importen och exporten, som utgår den 1 april 1921, har Riksdagen icke mera förnyat.

2 §.

Bankens kreditgivning.

I avsikt att befrämja solidare principer vid beviljandet av kredit efter krigtidens rikliga kreditgivning, ansågo Bankfullmäktige det nödigt att, på samma gång de vid sitt möte den 22 mars godkände Direktionens förslag om förhöjning av räntesatserna med 1 procent, såsom önskvärt framhålla, att Direktionen vid rediskontering skulle sträva till att såvitt möjligt begränsa densamma till rena affärsväxlar.

Samma syfte sökte Direktionen för Finlands Bank ernå bl. a. genom att vid ett möte

av bankmän den 15 september, vid vilket även Bankfullmäktige voro representerade, föreslå, att privatbankerna måtte inskränka kreditgivningen åt importverksamheten och handeln med aktier samt i främsta rummet reservera den till förfogande stående krediten för produktionens behov.

I samband med den enligt 4 § i reglementet företagna granskningen av Bankens lånereelse behandlade Bankfullmäktige vid sitt möte den 7 oktober ånyo Bankens kreditgivning och uttalade med anledning härav i en skrivelse av samma dag till Direktionen som sin åsikt, att vid rediskontering av privatbankers växlar borde beaktas icke allenast den diskonterande bankens ställning, utan även från hvad slags affärstransaktioner dessa växlar härröra. Vidare borde uppmärksamhet ägnas däråt, hurudana penningbehov den diskonterande bankens verksamhet i allmänhet tillfredsställer, samt vilka möjligheter den har att genom inskränkning av kreditgivningen och krav på avkortningar av gamla krediter kunna med egen hjälp förskaffa sin affär behövlige medel. Därjämte borde Direktionen, enligt Bankfullmäktiges åsikt, vid prövning av den rediskonteringskredit, som beviljades respektive banker, beakta i vilken mån vederbörande bank redan anlitat Finlands Banks medel och ökat dess sedelstock genom att åt densamma försälja obligationer tillhörande kommunikationslånet av år 1918.

3 §.

Utvidgandet av Bankens sedelutgivningsrätt.

Då läget på penningmarknaden mot slutet av året på grund av stora samtidigt uppträdande anspråk på kredit gestaltade sig så, att det för privatbankerna syntes omöjligt att med egna krafter tillfredsställa ens det oundgängligaste kreditbehovet, och då Finlands Banks obegagnade sedelutgiv-

ningsrätt minskades till den grad, att Banken icke, med bibehållandet av bestämmelserna rörande sedelutgivningen, tycktes äga möjlighet att understödja privatbankerna i större utsträckning, inkom Direktionen den 9 november till Bankfullmäktige med förslag att åtgärder måtte vidtagas för att provisoriskt utvidga Finlands Banks sedelutgivningsrätt samt framlade ett lagförslag i detta syfte. Vid sammanträde den 13 november beslöto Bankfullmäktige ingå till Statsrådet med hemställan att till Riksdagen måtte överlämnas regeringsproposition om ändring av 18 § i Bankens reglemente sålunda, att Republikens President kunde, om förhållandena sådant oundgängligen påkallade, på framställning av Bankfullmäktige, medgiva, att det belopp, varmed Bankens sedlar få överstiga dess valuta för sedelutgivning, finge för viss övergående tid ökas med ända till hundra miljoner mark.

Proposition härom överlämnades till Riksdagen och en lag av förenämnda innehåll stadfästes den 17 december 1920.

Vid sitt möte den 25 november beslöto Bankfullmäktige på framställning av Direktionen anhålla om Statsrådets åtgärd därhän, att Finlands Bank, så snart ovan nämnda proposition blivit godkänd och motsvarande lag stadfäst, skulle berättigas öka sin sedelutgivningsrätt med hundra miljoner mark, vilken rättighet skulle gälla intill den 30 september 1921. Då emellertid Bankens obegagnade sedelutgivningsrätt ansenligt ökades vid årsskiftet, återtogo Bankfullmäktige den 21 januari innevarande år denna sin hemställan till Statsrådet.

4 §.

Finlands Banks befriande tillsvidare från skyldigheten att inlösa sina sedlar i guld.

I Bankutskottets betänkande rörande granskningen av Finlands Banks ställning

och förvaltning under år 1918, vilket betänkande Riksdagen godkänt, uppmanades Bankens ledning att taga nödigt initiativ för att tvångskursen, vilken, ehuru nödvändig, dock år 1915 tillkommit på lagstridig väg, måtte för den tid, då det ännu var omöjligt att överge densamma, ordnas i överensstämmelse med gällande lagstiftning. Med anledning härav och då Direktionen även för sin del ansåg denna åtgärd nödvändig, inkom densamma den 18 mars 1920 till Bankfullmäktige med förslag om stiftandet av en provisorisk lag, genom vilken Finlands Bank skulle befrias från skyldigheten att inlösa sina sedlar i guld.

Bankfullmäktige beslöto vid möte den 26 mars att insända förslaget delvis förändrat till Statsrådet i och för överlämnande av proposition till Riksdagen. Den 18 februari innevarande år förnyade Bankfullmäktige på anhållan av Direktionen denna sin hemställan.

5 §.

Bankens fonder.

På grund av den avsevärda nedgången i penningens värde samt det ekonomiska livets utveckling kunde stadgandena angående Bankens fonder i 3 § av Finlands Banks reglemente, i den lydelse densamma erhållit genom förordningen av den 10 juli 1901, icke längre anses motsvara sitt ändamål. Med anledning härav beslöto Bankfullmäktige vid sitt sammanträde den 30 mars att på framställning av Direktionen ingå till Bankutskottet med förslag om sådan ändring av Finlands Banks reglemente, att Bankens grundfond skulle uppbringas till 100 miljoner och reservfonden till 50 miljoner mark. Lagen av den 11 juni angående ändrad lydelse av 3 § i Finlands Banks reglemente är avfattad i överensstämmelse med detta förslag.

6 §.

Präglingen av skiljemynt.

Den 26 maj ingingo Bankfullmäktige till Finansministeriet med en framställning om att för Finlands Banks räkning skulle präglas 200,000 mark i 5 pennis mynt, vilket även sedermera skett.

Emedan Bankens förråd av kopparmynt det oaktat på hösten visade sig otillräckligt, präglades på Bankfullmäktiges framställning den 4 oktober ytterligare 200,000 mark i 10 pennis och 200,000 mark i 5 pennis mynt.

Medelst remissresolution av den 14 juli anhöll Finansministeriet om Bankfullmäktiges utlåtande över direktorns för Myntverket förslag att sedlarna å 50 och 25 penni skulle ersättas med metalliskt skiljemynt av samma valörer. Sedan Bankfullmäktige infordrat Direktionens utlåtande i saken hemställde de i huvudsaklig överensstämmelse därmed den 29 september, att Regeringen måtte vidtaga åtgärd för sådan ändring av myntlagen, att skiljemynten av 2 marks, 1 marks, 50 pennis och 25 pennis valör, som därintills egde präglas av silver, skulle präglas av en metallegering innehållande 25 % nickel och 75 % koppar; att Regeringen vidare, så snart ändringen av lagen genomförts, utan dröjsmål måtte låta präglade nya 1 marks mynt för ett belopp motsvarande 8 miljoner, 50 pennis för 5 miljoner och 25 pennis mynt likaledes för 5 miljoner mark; samt att dessa mynt skulle anskaffas från en lämplig fabrik i utlandet, som kunde fullgöra beställningen samt eventuella senare beställningar med nödig skyndsamt.

Sedan §§ 6, 7 och 16 i lagen om Finlands mynt av den 9 augusti 1877, §§ 6 och 16 sådana de lyda enligt lagen av den 27 maj 1918, ändrats genom en den 23 december 1920 given lag därhän, att skiljemynt lydande på två och en mark samt

femtio och tjugofem penni skulle präglas antingen av silver eller av nickelbrons, förnyade Bankfullmäktige den 1 februari 1921 sin hemställan om prägling av skiljemynt, däri dock det belopp, som av 1 marks mynt föreslagits till prägling, i överensstämmelse med Direktionens förslag höjdes till 10,000,000 mark.

7 §.

Betalningen av Städernas i Finland Hypotekskassas valutalån.

Den 26 november meddelade Direktionen Bankfullmäktige, att Aktiebolaget Städernas i Finland Hypotekskassa anhållit om Finlands Banks mellankomst i och för ordnandet av Kassans kortvariga lån i Sverige, Danmark och Schweiz, och meddelade kassan samtidigt, att emedan Kansallis-Osake-Pankki och Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi, vilka tecknat borgen för lånen, vägrat förnya sina borgensförbindelser, densamma i annat fall vore tvungen att upplåta sina tillgångar till konkurs. Direktionen föreslog för sin del, att Bankfullmäktige måtte inhämta Riksdagens samtycke till att Finlands Bank åtog sig att garantera nämnda lån samt iklåda sig den förlust som betalningen av desamma skulle medföra. Vid möte den 27 november beslöto Bankfullmäktige, i det de förerade sig om Direktionens förslag, hemställa hos Bankutskottet om att Riksdagen ville besluta,

att Finlands Bank skulle övertaga ansvarigheten för de av Aktiebolaget Städernas i Finland Hypotekskassa upptagna valutalånen om inalles 520,000 svenska kronor, 1,250,000 danska kronor och 1,000,000 schweiziska francs, med villkor, att till Banken överlämnas de åt de nuvarande borgesmännen för dessa lån givna säkerheterna; samt att till betäckande av den förlust, som genom denna borgen tillskyndas Finlands

Bank, nödigt anslag reserveras ur Bankens vinst för innevarande år.

Ärendets slutliga handläggning tog uppskov till innevarande år.

8 §.

Åtgärder, som angå enskilda personers förbindelser till Banken.

År 1920 hava Bankfullmäktige behandlat tre ansökningar om ackord och ingår redogörelse för dessa i protokollen för den 17 februari, den 13 november och den 14 december.

På framställning av Bankens Direktion hava Bankfullmäktige förordnat, att särskilda redan tidigare som osäkra antecknade fordringar från åren 1879, 1885, 1886, 1892, 1893, 1901, 1902 och 1909, å vilka intet mer kan inflyta, utgörande sammanlagt 95,881 mark 1 penni, skola ur räkenskaperna avföras.

9 §.

Bankens öppenhållande för allmänheten.

Den 26 maj beslöto Bankfullmäktige på Direktionens framställning, att ifall privatbankerna i huvudstaden under juni, juli och augusti skulle hålla sina kontor öppna från kl. 10—3, skulle Finlands Banks huvudkontor hållas öppet för allmänheten under samma tid, samt befullmäktigade Direktionen att fastställa tiden för filialkontorens öppenhållande sommartid i överensstämmelse med privatbankernas på respektive orter.

10 §.

Revisionen av Banken.

Den i Finlands Banks reglemente påbjudna revisionen för år 1919 hava de vid 1919 års riksdag valda revisorerna folkskolläraren Juho Pekka Kokko, lantbruksrådet Erkki Pullinen och filosofiexamensmagistern Hugo Robert Wäinö Wuolijoki samt revisorssuppleanten redaktören Artturi Aalto på kallelse

av Bankfullmäktige verkställt under tiden mellan den 15 och 26 mars. I enlighet med revisorernas tillstyrkan och med stöd av stadgandena härom i Bankens reglemente hava Bankfullmäktige å Riksdagens vägnar beviljat Bankdirektionen ansvarsfrihet för Bankens förvaltning under år 1919.

11 §.

Granskning av Bankens lånerörelse.

Bankfullmäktige hava med stöd av Bankens böcker och räkenskaper samt från filialkontoren inkomna rapporter för varje månad verkställt sådan granskning av Bankens rörelse och utlåning, som i 4 § av den för Bankfullmäktige utfärdade instruktionen stadgas.

12 §.

Inventeringar.

a) *i huvudkontoret.*

Jämlikt stadgandet i § 40 av Bankens reglemente hava Bankfullmäktige verkställt inventering av huvudkontorets kassavalv och samtliga fonder ävensom låne- och säkerhetshandlingar samt depositioner den 12, 13, 14, 15, 16, 18 och 22 oktober, samt den 29 och 30 december. De vid sagda inventeringar konstaterade resultaten, vilka delgivits Direktionen, hava varit med Bankens böcker överensstämmande.

b) *i avdelningskontoren.*

Beträffande Bankens avdelningskontor hava Bankfullmäktige, på samma gång förordnande för de av Fullmäktige utsedda ledamöterna i diskontkomitéerna utfärdats, jämväl anmodat dessa att en gång i månaden, å tider, som de själva funne för gott att i varje fall särskilt bestämma, verkställa föreskrivna inventeringar av kontoren.

Dessutom hava inventeringar förrättats dels av bankdirektören Basilier och dels av t. f. bankdirektören Broberg:

vid kontoret i Åbo den 16 och 17 april; vid kontoret i Viborg den 18 december; vid kontoret i Tammerfors den 4 december; vid kontoret i Wasa den 6 oktober; vid kontoret i Uleåborg den 4 oktober; vid kontoret i Kuopio den 13 december; vid kontoret i Björneborg den 12 oktober; vid kontoret i Joensuu den 20 december; vid kontoret i St. Michel den 12 december; vid kontoret i Jyväskylä den 14 och 15 december;

vid kontoret i Sordavala den 31 mars och den 1 april;

vid kontoret i Kotka den 24 april;

vid kontoret i Tavastehus den 10 oktober.

13 §.

Reformering av bokföringen.

På framställning av Direktionen beslöto Bankfullmäktige den 17 november berättiga Direktionen att i Finlands Banks tjänst anställa en extra tjänsteman samt eventuellt senare erforderliga biträden åt denne för att handhava den kontroll inom Banken Direktionen i sin skrivelse föreslagit, samt för att reformera Bankens bokföringssystem. Samtidigt beslöto Bankfullmäktige, att ifrågasvarande kontrollör skulle i arvode åtnjuta samma löneförmåner som Bankens överkamrerare utan dennes ålderstillägg, och skulle Bankfullmäktige på framställning av Direktionen framdeles fastställa biträdenas arvoden. De utgifter, som ifrågasvarande befattningar föranleda, skulle observeras då hemställan om beviljandet av förhöjda anslag gjordes hos Riksdagen.

14 §.

Åtgärder rörande Bankens fastigheter.

Den 20 maj berättigade Bankfullmäktige Direktionen att i förbindelse med Bankens sedeltryckeri uppföra en tillbyggnad för tillverkning av sedelklichéer samt att för

dess uppförande och inredning använda 1,200,000 mark av Bankens medel.

Den 30 augusti meddelade Direktionen Bankfullmäktige, att den under uppförande varande klichéinrättningen delvis uppbyggts på den till Bankens tomt angränsande tomt, vilken tillhörde Helsingfors grekisk-katolska församling, samt att nämnda församling erbjudit sig att försälja det behöfliga området till ett pris av 300 mark per kvadratmeter. Med anledning härav beslöto Bankfullmäktige den 6 september befullmäktiga Direktionen att avsluta detta köp.

15 §.

Upprättandet av ny stat för Banken.

Såsom i Bankfullmäktiges berättelse till Bankutskottet för år 1919, i dess 19 §, nämndes, beslöto Bankfullmäktige uppskjuta frågan rörande upprättandet av ny stat för Banken samt rörande tjänstemännens ställning, tills tillräcklig utredning i sakligt och juridiskt hänseende hunne införskaffas. Vid sitt sammanträde den 5 maj beslöto Bankfullmäktige uppmana Direktionen att så vitt möjligt under höstens lopp uppgöra och till Bankfullmäktige inlämna förslag till ny stat. Direktionen meddelade den 3 november, att förhållandena ej ännu medgivit utförandet av detta uppdrag, utan var det enligt Direktionens åsikt allt fortfarande nödvändigt att söka komma tillrätta med provisoriska löneförbättringar. På grund härav inlämnade Bankfullmäktige till Bankutskottet ett förslag till dyrtidstillägg åt Finlands Banks tjänstemän och betjante samt pensionstagare, för vilket i följande § redogöres.

16 §.

Tjänstemännens och betjantes vid Banken avlöning.

Den 17 december 1919 beslöt Riksdagen att till Bankfullmäktiges förfogande ur Fin-

lands Banks medel årligen ställa följande anslag: 1) 155,000 mark utöver vad i årsstaten anvisats för avlönande av extra biträden vid Finlands Bank; 2) 400,000 mark som dyrtidstillägg till i Finlands Banks tjänst anställda personers avlöning, utöver de för detta ändamål tidigare beviljade medlen; och 3) 300,000 mark till beviljande av personliga lönetillägg åt personer anställda vid Finlands Bank. Dessutom bemyndigades Bankfullmäktige att tillsvidare, utöver de åt Finlands Banks pensionsberättigade tjänstemän och betjänte beviljade eller dem framdeles tillkommande pensioner, i dyrtidstillägg utgiva högst 100 procent av pensionens belopp.

Med stöd av detta Riksdagens beslut fastställde Bankfullmäktige den 23 december 1919 de dyrtidstillägg, vilka från ingången av år 1920 skulle utbetalas åt Finlands Banks pensionstagare med fulla tjänsteår samt den 24 december motsvarande dyrtidstillägg för löntagarne.

Genom dessa förhöjningar togos de beviljade anslagen icke i sin helhet i anspråk.

När det sedermera framgick, att avlöningarna för statens tjänstemän på grund av anslag, som Riksdagen beviljat, stegrats i betydligt högre grad än för Finlands Bank, och då Bankens befattningshavare på grund härav anhållit om att deras löner måtte höjas till samma nivå som statstjänstemännens, fastställde Bankfullmäktige den 5 maj på Direktionens förslag förhöjda dyrtidstillägg, vilka räknades dem till godo från årets början. I de lönetillägg, som utgå på grund av familjeförhållanden, vidtogs härvid ingen förändring.

Då prisnivån efter de den 5 maj genomförda löneregleringarna ytterligare steg och då Finlands Banks löner icke genom de beslutade förhöjningarna av dyrtidstilläggen bragts till i genomsnitt samma nivå som de

i statens tjänst erlagda, med undantag av vissa av de lägsta och allra högsta lönekategorierna, syntes det nödvändigt att redan före årets slut ånyo höja lönerna vid Banken. På grund härav och då av de disponibla anslagen ännu en del återstod, fastställde Bankfullmäktige den 4 oktober ökade dyrtidstillägg för Bankens betjänte att utbetalas för tiden från den 1 september samt beslöto att därutöver åt dessa skulle erläggas lönetillägg på grund av familjeförhållanden enligt samma grunder som i statens tjänster.

Bankfullmäktige kunde icke då skrida till åtgärd för förbättrandet av tjänstemännens löneförmåner, enär de disponibla anslagen genom ovannämnda löneförhöjningar i sin helhet åtgått, med undantag av anslaget för beviljandet av personella lönetillskott, varav återstod ungefär 120,000 mk. På grund härav och då Bankfullmäktige ansågo det nödigt, att vid anhållan om anslag av Riksdagen för år 1921 de genom ett flertal olika riksdagsbeslut beviljade anslagen skulle sammanslås till totalbelopp, vilka utöver de i staten upptagna anslagen skulle stå till Bankfullmäktiges förfogande, beslöto Bankfullmäktige den 20 november anhålla att Bankutskottet måtte till Riksdagen ingå med framställning om,

att det för år 1920 disponibla anslaget för dyrtidstillägg för vid Finlands Bank anställda personer måtte höjas med 325,000 mark;

att till Bankfullmäktiges disposition utöver vad i staten upptagits, skulle årligen från och med år 1921 tillsvidare ställas följande anslag:

- 1) 1,925,000 mark för dyrtidstillägg åt de å Finlands Banks stat upptagna tjänstemän och betjänte;
- 2) 1,300,000 mark för avlönande av extra biträden vid Finlands Bank;
- 3) 300,000 mark för beviljande av perso-

nella lönetillägg åt i Finlands Banks tjänst anställda personer;

4) 70,000 mark för beredandet av semesterledighet åt Finlands Banks tjänstemän;

att alla utöver årsstaten tidigare beviljade anslag skulle indragas från början av år 1921; samt

att Bankfullmäktige skulle berättigas att, räknat från den 1 september, tillsvidare höja de enligt reglementet utgående pensionerna för tjänstemän vid Finlands Bank, vilka tjänat fulla tjänsteår eller på grund av verklig sjukdom avgått, med 200 procent och åt betjänte, som av samma orsaker avgått, utgående pensioner med 400 procent.

Samtidigt beslöto Bankfullmäktige godkända Direktionens förslag om utbetalande av de nya dyrtidstilläggen åt tjänstemännen räknat från den 1 september under förutsättning att Riksdagen beviljade nödiga anslag härför.

Den 13 december beslöt Riksdagen bevilja de av Bankfullmäktige föreslagna och av Bankutskottet förordade anslagen samt dyrtidstilläggen till pensionerna.

17 §.

Bankfullmäktiges och revisorernas arvoden.

På framställning av Bankutskottet beslöt Riksdagen den 13 december, att ur Finlands Banks medel från ingången av år 1921 tillsvidare skall åt de bankfullmäktige, som äro skyldiga att deltaga i alla å fullmäktige ankommande ärenden, utöver det dem enligt reglementet tillkommande arvodet, erläggas 4,000 mark och åt ordföranden 6,000 mark i året.

Med anledning av en av Bankutskottet på initiativ av Bankfullmäktige gjord framställning beslöt Riksdagen den 27 april, att åt Finlands Banks revisorer från ingången av år 1920 tillsvidare skall utbetalas sjuttio mark per dag utöver dem enligt instruktionen tillkommande dagtraktamente.

18 §.

Särskilda anslag.

a) *Pensioner.*

Den 30 oktober beslöto Bankfullmäktige med stöd av 63 § 8 mom. i Bankens reglemente på framställning av Direktionen att höja det åt förra kassabiträdet vid Bankens huvudkontor Fanny Wirzén beviljade årliga understödet från 3,000 mark till 4,200 mark.

b) *Understöd åt genom upproret lidande.*

Det åt änkefru Selma Gummerus' två barn beviljade understödet, för vilket redogöres i Bankfullmäktiges berättelse till Bankutskottet för år 1919, i dess 16 §, mom. d), beslöto Bankfullmäktige vid sitt möte den 30 oktober på framställning av Direktionen att med beaktande av den rådande dyrtiden höja till 2,400 mark om året för vardera barnet.

Åt änkefru Fanny Sundgren, som anhållit om understöd ur Finlands Banks medel på grund av att hennes man bankkommisarien vid kontoret i Tavastehus Bertel Emerik Sundgren mördats under upproret då han sökte skydda bankens egendom från att falla i upprorsmännens våld, beviljade Bankfullmäktige den 30 oktober för säkerställandet av hennes två minderåriga barns uppehälle 2,400 mark om året för vardera barnet intill dess de uppnått myndig ålder.

c) *Expensmedlen.*

Den fortsatta prisstegringen hade till följd, att de åt Finlands Banks avdelningskontor för år 1920 beviljade expensmedlen vid nästan alla kontor visat sig otillräckliga. Fördenskull beslöto Bankfullmäktige på Direktionens framställning den 30 december, att ifrågavarande anslag vid de olika kontoren skulle höjas med följande belopp: vid kontoret i Åbo 3,000, i Viborg 1,000, i Tammerfors 4,000, i Vasa 1,200

i Uleåborg 800, i Björneborg 2,500, i Joensuu 1,000, i S:t Michel 1,000, i Jyväskylä 1,200, i Sordavala 4,500, i Kotka 2,000 och i Tavastehus med 500 mark.

För år 1921 beviljade Bankfullmäktige samma dag de olika kontoren följande anslag att användas som expensmedel: kontoret i Åbo 8,000, i Viborg 9,000, i Tammerfors 7,500, i Vasa 6,000, i Uleåborg 4,300, i Kuopio 5,000, i Björneborg 5,000, i Joensuu 3,500, i S:t Michel 3,000, i Jyväskylä 3,000, i Sordavala 6,000, i Kotka 4,000 och i Tavastehus 3,500 mark.

19 §.

Direktionen.

Den tjänstledighet om sex månader Statsrådet år 1919 beviljat medlemmen av Direktionen Jalo Järnefelt, utgick den 16 januari 1920. På grund av fortsatt sjuklighet anhöll bankdirektör Järnefelt om förlängd tjänstledighet på ytterligare sex månader räknat från den 16 januari, vilket Statsrådet beviljade honom.

Genom bankdirektör Järnefelts död den 3 juni blev den lagfarne direktionens befattning ledig. Bankfullmäktige beslöt den 11 juni anslå tjänsten ledig att ansökas och uppgjorde den 19 augusti följande förslag till dess återbesättande:

i första förslagsrummet uppfördes juriskandidaten Ernst Gråsten; i andra förslagsrummet vicehäradshövdingen Max Sabelli och i tredje förslagsrummet vicehäradshövdingen Walter Sahlstein.

Den 3 september utnämnde Republikens President juriskandidaten Gråsten till tjänsten.

Under bankdirektör Järnefelts sjukdom samt efter hans död till dess tjänsten ordinariter återbesattes har tjänsten på Statsrådets förordnande handhåfts av jur. kand. Ernst Gråsten.

20 §.

Diskontkommittéerna.

För år 1921 hava Bankfullmäktige den 16 december utsett följande personer till ledamöter och suppleanter i diskontkommittéerna vid Bankens avdelningskontor:

i Åbo: till ordinarie ledamöter politierådmannen Ernst Petter Johan Thomé och handlanden Evert Vilhelm Nylund samt till suppleanter kaptenen friherre Rolf Maximilian Carpelan och direktören Kustaa H. Heickell;

i Viborg: till ordinarie ledamöter konsularagenten Carl Edvin Ekström och handlanden Paul Sergejeff samt till suppleanter direktören Ernst Hämäläinen och direktören för Centralagets för Handelslagen i Finland därvarande filialkontor Otto Korhonen;

i Tammerfors: till ordinarie ledamöter kommerserådet Fabian Klingendahl och justitierådmannen Kaarlo Haljala samt till suppleanter fabrikanten Johan Niklas Salminen och verkställande direktören i handelslaget Voima Pentti Hirvönen;

i Vasa: till ordinarie ledamöter borgmästaren Ivar Vilhelm Hasselblatt och kommerserådet Tuomas Laurell samt till suppleanter vicehäradshövdingen Henrik Johannes Boström och direktören för Centralagets för Handelslagen i Finland därvarande filialkontor J. Alatalo;

i Uleåborg: till ordinarie ledamöter kommerserådet Frans Adolf Riecki och vicekonsuln Torsten Lundberg samt till suppleanter föreståndaren för Oulun Osuuskauppa Otto Karhi och direktören för sadelmakerifabrikerna Birger Ossian Haglund;

i Kuopio: till ordinarie ledamöter häradshövdingen Frans Oskar Möller och fabrikanten Johan Fredrik Dahlström samt till suppleanter vicehäradshövdingen Ukko Emil

21 §.

Bankfullmäktiges tjänstgöring.

Av Bankfullmäktige voro år 1920 i tur att avgå: av de tre fullmäktige, vilka det åligger att deltaga i behandlingen av alla å fullmäktige ankommande ärenden, filosofiedoktorn Ernst Fredrik Nevanlinna, samt av de tre fullmäktige, vilka det åligger att deltaga i avgörandet av de ärenden, som ankomma å alla bankfullmäktige gemensamt, Republikens President Kaarlo Juho Ståhlberg. Dessutom avgick med döden från befattningen som bankfullmäktig bankdirektören Emil Schybergson, som år 1918 valts till bankfullmäktig för tre år med skyldighet att deltaga i alla å fullmäktige ankommande ärenden.

Vid den 30 april 1920 förrättat val av bankfullmäktige och revisorer samt deras suppleanter utsågos:

till *bankfullmäktige* att deltaga i alla å fullmäktige ankommande ärenden filosofiedoktorn Ernst Fredrik Nevanlinna och verkställande direktören Wilhelm Alexander Lavonius, den förre för tre och den senare för ett år;

till *bankfullmäktig* att deltaga i de ärenden, vilkas avgörande ankommer å alla fullmäktige gemensamt, verkliga statsrådet August Ramsay för tre år;

till *suppleanter för bankfullmäktige*: till första suppleant filosofiemagistern Niilo Liakka;

till andra professorn Juho Heikki Vennola; till tredje referendariesekreteraren Akseli August Listo;

till fjärde juriskandidaten Lauri af Heurlin; till femte verkställande direktören Axel Palmgren samt

till sjätte direktören Kaarlo Toivo Salmio; till *revisorer*:

folkskolläraren Juho Pekka Kokko; filosofiedoktorn Oskari Wilho Louhivuori; lantbruksrådet Erkki Pullinen och

Hjalmar Andersin och sakköraren, ingenjören Pekka Juho Rinkinen;

i Björneborg: till ordinarie ledamöter bergsrådet Fritz Arthur Juselius och direktören Toivo Rintala samt till suppleanter kamreraren Johan Leineberg och handlanden Johan Odert Rosengren;

i Joensuu: till ordinarie ledamöter rektorn Aaro Markkanen och borgmästaren Tauno Edvard Berner samt till suppleanter affärsmännen Niilo Suihko och Karl Henrik Eliel Porthan;

i S:t Michel: till ordinarie ledamöter kommerserådet Carl Fredrik Pöndinen och förre trafikinspektören August Fredrik Granfelt samt till suppleanter depotföreståndaren Edvin Alléen och föreståndaren för Mikkelin Osuuskauppa handlanden Yrjö Paarma;

i Jyväskylä: till ordinarie ledamöter borgmästaren Hjalmar Hugo Ossian Hollmerus och föreståndaren för Centralagets för Handelslagen i Finland filialkontor därstädes Kaarlo Wilhelm Laitila samt till suppleanter apotekaren Eugen Mansnerus och lektorn Herman Hämäläinen;

i Sordavala: till ordinarie ledamöter förre domhavanden Karl Gustaf Berg och handlanden Ossian Evert Kivinen samt till suppleanter hantverkerikonsulenten, viceordföranden i förvaltningsrådet för Sortavalan Osuuskauppa Juho Jalmari Tyynelä och direktören Tuomas Nissinen;

i Kotka: till ordinarie ledamöter handlanden Emil Saxell och affärsmannen Arthur Lemke samt till suppleanter borgmästaren Atte Mönkö och lantmätaren Gunnar Bäckström;

i Tavastehus: till ordinarie ledamöter ingenjören Johan Henrik Holmén och kommerserådet Anders Gustaf Skogster samt till suppleanter förre landssekreteraren Karl Uno Chydenius och handlanden Johan Verner Fredriksson.

filosofiemagistern Hugo Robert Wäinö Wuolijoki;

till *revisorssuppleanter*:

till första suppleant lantbruksrådet Karl Brunerona;

till andra tidningsredaktören Artturi Aalto;
till tredje bankkontorsföreståndaren Väinö Selander samt

till fjärde juriskandidaten Risto Heikki Ryti.

Efter det sagda val förrättats sammanträdde Bankfullmäktige den 3 maj och utsågo till ordförande direktören Lavonius och till viceordförande filosofiedoktorn Nevanlinna.

Under redogörelseåret hava vid jäv eller

annat förfall för ordinarie ledamot såsom suppleanter furterat herrar Liakka, Lavonius, Palmgren, Listo, Vennola, af Heurlin och Salmio.

Av Bankfullmäktige äro år 1921 i tur att avgå, av de tre fullmäktige, vilka det åligger att deltaga i alla å bankfullmäktige ankommande ärenden, direktören Wilhelm Alexander Lavonius, samt av de tre fullmäktige, vilka det åligger att deltaga i avgörandet av alla de ärenden, som ankomma å bankfullmäktige gemensamt, filosofiedoktorn Lauri Kristian Relander.

Helsingfors den 21 mars 1921.

W. A. Lavonius.

E. Nevanlinna.

Väinö Tanner.

K. Heinonen.

August Ramsay.

J. H. Vennola.

K. N. Rauhala.

Öfversigt

af

Finlands Banks ställning och verksamhet under åren 1919—1920.

	sid.
I. Finlands Banks ställning ultimo December 1919	2
II. " " " " " 1920	4
III. Tablå utvisande Finlands Banks ställning vid utgången af hvarje kvartal 1919—1920	6
IV. Tablå öfver bankens obegagnade sedelutgifningsrätt vid utgången af hvarje månad 1919—1920	8
V. Bankens kassabestånd vid utgången af åren 1919—1920	9
VI. Bankens kassaomsättning åren 1919—1920	10
VII. Resultatet af Bankens verksamhet åren 1919—1920	11
VIII. Vinstmedels räkning åren 1919—1920	12

I. Finlands Banks ställning

AKTIVA.			
Valuta för sedelutgifning.			
Metallisk kassa:			
Finskt guldmynt	28,555,070	—	
Utländskt guldmynt	13,595,997	70	
Omyntadt guld	477,089	27	
Guld hos myntverket	386	12	42,628,543 09
Finskt silfvermynt			535,657 50
Finska statsobligationer å finskt mynt			823,405,561 77
Obligationer å utländskt mynt			171,914,102 84
Korrespondenter i utlandet			74,553,805 50
Banksedlar och kuponger å utländskt mynt			357,561 37
Vexlar å utländskt mynt			81,735,193 01
			1,195,130,425 08
Inhemsk utlåning.			
Vexlar å finskt mynt			158,632,464 30
Hypotekslån			31,666,719 38
Kassakreditiv			1,787,845 77
			192,087,029 45
Öfriga tillgångar.			
Omyntadt silfver			25,029 84
Finskt kopparmynt			68,199 67
Obligationer å finskt mynt			6,627,269 50
Diverse räkningar			40,014 —
Saldo af upplupna räntor			573,891 60
Bankfastigheter	3,378,268	12	
Inventarier	100	—	3,378,368 12
			10,712,772 73
Fmk			1,397,930,227 26

ultimo December 1919.

PASSIVA.			
Vid anfordran betalbara förbindelser.			
Utelöpande sedlar			1,123,942,801 —
„ postremissvexlar	6,607,008	65	
„ invisningar på kontoret i Petrograd	51,365	17	6,658,373 82
Upp- och afskrifningsräkn. med statsverket	6,077,984	34	
„ „ „ „ andra	117,030,619	96	123,108,604 30
Inkassovexlar	684,508	46	
Statslåneannuiteter	27,082	50	
Korrespondenter i utlandet	8,308,356	28	
Diverse räkningar	12,369,340	89	21,389,288 13
			1,275,099,067 25
Grundfond			25,000,000 —
Reservfond	68,513,389	50	
Värdet af bankfastigheter och inventarier	3,378,368	12	71,891,757 62
			96,891,757 62
Vinstmedel:			
Odisponerade			25,939,402 39
Valuta för sedelutgifning	1,195,130,425	08	
Derutöfver eger Banken utgifva sedlar för	200,000,000	—	1,395,130,425 08
Afgår: ofvan specificerade avista förbindelser	1,275,099,067	25	
Å beviljade kassakreditiv inestående	1,079,154	23	1,276,178,221 48
Obegagnad sedelutgifningsrätt	Fmk	118,952,203	60
Fmk			1,397,930,227 26

II. Finlands Banks ställning

AKTIVA.			
Valuta för sedelutgifning.			
Metallisk kassa:			
Finskt guldmynt	28,575,770 —		
Utländskt guldmynt	13,625,384 59		
Omyntadt guld	423,881 72		
Guld hos myntverket	386 12	42,625,422 43	
Finskt silfvermynt		537,034 50	
Statens korta förbindelser		420,965,000 —	
Finska statsobligationer å finskt mynt		476,091,580 75	
Obligationer å utländskt mynt		166,430,400 25	
Korrespondenter i utlandet		180,265,874 64	
Banksedlar och kuponger å utländskt mynt		845,451 12	
Vexlar å utländskt mynt		51,888,419 11	1,339,649,182 80
Inhemsk utlåning.			
Vexlar å finskt mynt		219,574,085 14	
Hypotekslån		33,749,166 55	
Kassakreditiv		2,032,236 50	255,355,488 19
Öfriga tillgångar.			
Omyntadt silfver		55,205 52	
Finskt kopparmynt		68,185 35	
Obligationer å finskt mynt		15,919,879 50	
Diverse räkningar		105 —	
Saldo af upplupna räntor		2,660,215 19	
Bankfastigheter	5,875,766 87		
Inventarier	100 —	5,875,866 87	24,579,457 43
Fmk			1,619,584,128 42

ultimo December 1920.

PASSIVA.			
Vid anfordran betalbara förbindelser.			
Utelöpande sedlar		1,341,041,560 —	
” postremissvexlar	6,684,189 31		
” invisningar på kontoret i Petrograd	51,365 17	6,735,554 48	
Upp- och afskrifningsräkn. med statsverket	26,064,783 60		
” ” ” ” andra	53,138,646 22	79,203,429 82	
Inkassovexlar	177,783 30		
Statslåneannuiteter	6,015,524 50		
Korrespondenter i utlandet	5,810,407 01		
Diverse räkningar	8,628,922 92	20,632,637 73	1,447,613,182 03
Grundfond		100,000,000 —	
Reservfond	17,707,286 17		
Värdet af bankfastigheter och inventarier	5,875,866 87	23,583,153 04	123,583,153 04
Vinstmedel:			
Odisponerade			48,387,793 35
Valuta för sedelutgifning 1,339,649,182: 80			
Derutöfver eger banken utgifva sedlar för 200,000,000: — 1,539,649,182: 80			
Afgår: ofvan specificerade avista förbindelser 1,447,613,182: 03			
Å beviljade kassakreditiv inestående 685,763: 50 1,448,298,945: 53			
Obegagnad sedelutgifningsrätt Fmk 91,350,237: 27			
Fmk			1,619,584,128 42

III. Tablå utvisande Finlands Banks ställning vid utgången af
hvarje kvartal åren 1919—1920.

AKTIVA.

År.	Dag.	Månad.	Valuta för sedelutgifning.					Inhemsk utlåning.	Öfriga tillgångar
			Guld.	Finskt silfvermynt.	Utländska valutor.	Finska statsobligationer å finskt mynt.	Summa valuta för sedelutgifning.		
1918	31	December	42,661,210	536,158	762,713,489	427,069,205	1,232,980,062	81,110,289	42,557,962
1919	31	Mars	42,653,258	532,798	576,130,845	476,274,205	1,095,591,106	90,348,348	41,927,716
"	30	Juni	42,645,312	532,818	489,227,515	599,887,631	1,132,293,276	84,875,204	9,541,008
"	30	September	42,640,155	533,788	608,605,543	613,211,603	1,264,991,089	98,738,160	9,548,443
"	31	December	42,628,543	535,657	328,560,663	823,405,562	1,195,130,425	192,087,029	10,712,773
1920	31	Mars	42,619,752	535,621	309,195,230	849,416,664	1,201,767,267	279,840,238	15,533,490
"	30	Juni	42,619,752	535,408	293,177,632	921,425,506	1,257,758,298	209,242,170	17,006,216
"	30	September	42,619,754	535,387	294,910,006	967,033,653	1,305,098,800	300,064,451	19,018,030
"	31	December	42,625,422	537,035	399,430,145	897,056,581	1,339,649,183	255,355,488	24,579,457

PASSIVA.

År.	Dag.	Månad.	Vid anfordran betalbara förbindelser.					Grund- och reservfonder.	Vinstmedel.
			Utelöpande sedlar.	Utelöpande postrenssvexlar och inlåningar på kontoret i Petrograd.	Upp- och afskrifningsräkning.	Inkassovexlar, statslåneannu- teter, utl. kor- responderier och diverse räkningar.	Summa sedelstock.		
1918	31	December	1,156,196,102	6,429,720	169,061,114	20,246,158	1,351,933,094	4,715,219	—
1919	31	Mars	1,101,758,125	3,326,013	71,876,452	25,493,691	1,202,454,281	4,715,219	20,697,670
"	30	Juni	1,015,545,205	3,750,530	97,809,833	29,982,409	1,147,087,977	4,715,219	74,906,292
"	30	September	1,015,637,633	3,226,375	238,712,053	23,147,202	1,280,723,263	4,715,219	87,839,210
"	31	December	1,123,942,801	6,658,374	123,108,604	21,389,288	1,275,099,067	96,891,758	25,939,402
1920	31	Mars	1,253,542,597	5,072,865	80,679,015	25,261,712	1,364,556,189	96,891,758	35,693,048
"	30	Juni	1,206,223,619	3,560,918	86,576,604	34,697,191	1,331,058,332	96,891,758	56,056,595
"	30	September	1,301,773,153	2,804,710	112,730,815	31,236,357	1,448,545,035	96,891,758	78,744,489
"	31	December	1,341,041,560	6,735,554	79,203,430	20,632,638	1,447,613,182	123,583,153	48,387,793

IV. Tablå öfver bankens obegagnade sedelutgifningsrätt vid utgången af hvarje månad åren 1919—1920.

	Bankens hela sedelutgifningsrätt.	Summa sedelstock.	Innestående å beviljade kassakreditiv.	Obegagnad sedelutgifningsrätt.
År 1918 ultimo December . . .	1,432,980,062	1,351,933,094	16,415,472	64,631,496
„ 1919 „ Januari	1,391,741,285	1,293,323,182	15,213,586	83,204,517
„ „ „ Februari	1,335,229,032	1,233,071,253	15,242,532	86,915,247
„ „ „ Mars	1,295,591,106	1,202,454,281	16,013,374	77,123,451
„ „ „ April	1,341,197,584	1,180,938,065	14,482,080	145,777,439
„ „ „ Maj	1,333,212,342	1,165,398,242	13,803,415	154,010,685
„ „ „ Juni	1,332,293,276	1,147,087,977	9,737,892	175,467,407
„ „ „ Juli	1,286,948,965	1,091,047,739	1,560,896	194,340,330
„ „ „ Augusti	1,428,914,520	1,232,746,469	1,829,379	194,338,672
„ „ „ September	1,464,991,089	1,280,723,263	1,627,163	182,640,663
„ „ „ Oktober	1,379,049,478	1,233,236,824	1,673,545	144,139,109
„ „ „ November	1,398,423,955	1,279,338,123	795,173	118,290,659
„ „ „ December	1,395,130,425	1,275,099,067	1,079,154	118,952,204
„ 1920 „ Januari	1,393,255,392	1,265,617,407	3,063,194	124,574,791
„ „ „ Februari	1,392,159,564	1,294,110,226	1,326,084	96,723,254
„ „ „ Mars	1,401,767,267	1,364,556,189	1,165,102	36,045,976
„ „ „ April	1,446,391,622	1,367,975,066	1,097,228	77,319,328
„ „ „ Maj	1,459,689,292	1,341,212,981	1,032,089	117,444,222
„ „ „ Juni	1,457,758,298	1,331,058,332	1,255,311	125,444,655
„ „ „ Juli	1,463,513,932	1,320,906,249	654,312	141,953,371
„ „ „ Augusti	1,482,520,030	1,379,879,497	576,581	102,063,952
„ „ „ September	1,505,098,800	1,448,545,035	957,472	55,596,293
„ „ „ Oktober	1,518,766,990	1,476,709,169	265,060	41,792,761
„ „ „ November	1,515,232,987	1,443,231,236	1,480,801	70,520,950
„ „ „ December	1,539,649,183	1,447,613,182	685,764	91,350,237

V. Bankens kassabestånd vid utgången af åren 1919—1920.

	Ultimo Dec. 1919.	Ultimo Dec. 1920.
Finskt guldmynt	28,555,070: —	28,575,770: —
Utländskt guldmynt	13,595,997: 70	13,625,384: 59
Omyntadt guld	477,089: 27	423,881: 72
„ silfver	25,029: 84	55,205: 52
Finskt silfvermynt	535,657: 50	537,034: 50
„ kopparmynt	68,199: 67	68,185: 35
Banksedlar och kuponger å utländskt mynt	357,561: 37	845,451: 12
Bankens egna sedlar	457,777,915: —	751,953,656: —
	<i>Fmk.</i> 501,392,520: 35	<i>Fmk.</i> 796,084,568: 80

VIII. Vinstmedels räkning åren 1919—1920.

Ultimo Dec. 1919 inestående	<i>Fmk.</i>	25,939,402: 39
År 1920 har från vinst- och förlusträkningen öfverförts	„	72,581,690: 02
	<i>Fmk.</i>	98,521,092: 41
» » » enligt Riksdagens beslut användts <i>Fmk.</i> 25,939,402: 39		
» » » till reservfonden öfverförts	„	24,193,896: 67
	„	50,133,299: 06
Behållning ultimo Dec. 1920 <i>Fmk.</i>		48,387,793: 35